
Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Världsarvsstatusen kan ställa till det för lokalbefolkningen
- Amerikanska småstaden Sedgwick röstade för närmast utan statliga regleringar
- Starka primärkommuner grunden för kommunstrukturen i framtiden - Kommunförbundet
- Dags för debatt om samhällsomvandlingen?
- ”Befrämjare av direkt demokrati i Finland har ett stort ansvar” – professor Hannu Katajamäki
- Samarbetsprojekt utvecklar nytt klassificeringssystem för avloppsvatten
- Läs även detta: **Har Peter Backas landsbygdsvision någon chans? – tidningen Världen idag har intervjuat *Nytt informationsblad från Levón-institutet*
**Kanadensiskt perspektiv på världsarv och turism ges som öppen föreläsning på ÅA i Vasa* **Nya avloppsvattenförordningen behandlas på diskussionstillfälle i Jakobstad*
**Lokalekonomidagarna med fokus på finansiering under konferensen i Sätra Brunn*

Cit: ***”Valet 2011 är framför allt de urbana betongförorternas och den djupa landsbygdens protest mot att inte längre beaktas.”***

Peter Ehrström som menar att det finländska samhället står inför en vattendelare. Antingen väljer man att tona ner den nyliberala politiken och i högre grad fördela välstånd och sålunda neutralisera missnöjet, eller så kör man på och bygger ut Ojämlighetsfinland och banar väg för Sannfinländarna som största parti i nästa val (Vasabladet 26.4).

”I framtiden behöver vi beslutsfattare som förstår hur viktig dialogen mellan representativ och direkt demokrati är.”

Professorn i regionalvetenskap vid Vasa universitet Hannu Katajamäki om att placebodemokrati inte behövs, alltså direkt demokrati med liten behörighet (Vasabladet 29.4).

”Finland har i framtiden tre kommuner: Helsingfors, övriga Finland och Kaskö stad.”

Projektledaren i Kristinestad Kristiina Strandman i sina landsbygdsfunderingar om stordriftsfördelar i Levón-institutets informationsblad, där Strandman nämner lilla Kaskös framåtsträvan och i anslutning till detta det här humoristiska uttalandet som hon hört (Vasa universitets Levón-institutets informationsblad 1/2011).

VÄRLDSARVSSTATUSEN KAN STÄLLA TILL DET FÖR LOKALBEFOLKNINGEN

Det har gjorts en del forskning kring turismen, men däremot har det inte gjorts så mycket om hur världsarven påverkar lokalbefolkningen, menar professor Wanda George från Mount Saint Vincent University i Halifax, Nova Scotia i Kanada. Själv publicerade hon en studie om det lilla samhället Lunenburg i Nova Scotia som utsågs till ett av Unescos världsarv 1995. Resultaten här visar att det finns mycket positivt i att bli vald till världsarv, men det finns även problem. I Lunenburg upplevde en del av invånarna att de blivit förbisedda i arbetet med världsarvet. Förvaltningen av världsarvsområden är en knäckfråga, och rent praktiska problem som kan dyka upp är huspriser om skjuter i höjden, ”nykomlingar” som dyker upp för att tjäna pengar på världsarvsstatusen utan att på något sätt bidra till samhället och problem med infrastrukturen. *”De flesta tar det hela med ro, medan en del blir väldigt upprörda av följderna”*, säger George som själv inte är emot turism. Förändringar sker hela tiden, vilket man måste anpassa sig efter. Men turismen har givetvis även sina fördelar. Professor George håller en öppen föreläsning i ämnet i morgon (3.5) på Åbo Akademi i Vasa (se text nedan). *Uppgifterna är från en artikel, skriven av Jona Nyström, i söndagens upplaga (1.5) av Vasabladet.*

AMERIKANSKA SMÅSTADEN SEDGWICK RÖSTADE FÖR NÄRMAT UTAN STATLIGA REGLERINGAR

Sedgwick, en småstad på ca 1 000 personer i delstaten Maine i USA, har vid ett stadssammanträde röstat enhälligt för en befrielse från statliga och federala regleringar och inspektioner vad gäller lokal och hemtillverkad mat. Genom att anta förordningen *Local Food and Self-Governance Ordinance* blev Sedgwick den första staden i delstaten Maine att avreglera lokala matutbudet med hänvisning till att det är en konstitutionell rätt. Tillämpad på produkter för hemmakonsumtion och tillställningar, stipulerar den fyra sidiga förordningen att man har rätt att producera, tillverka, sälja, köpa och konsumera lokal mat, sålunda främja oberoendet, bevara familj jordbruket och lokala mattraditioner. Man anser att de federala och statliga regleringarna hindrar lokal matproduktion. Det prejudicerande initiativet har samlat en intressant mix av supportrar som t.ex. landsbygdsutvecklare och förespråkare för hållbart jordbruk. Efter Sedgwick har två andra städer i delstaten Maine gjort samma sak och godkänt en liknande förordning. Förfarandet har inte överklagats. Ur ett politiskt perspektiv är det en intressant strategi att använda en lokal förordning för att vända sig mot hinder för en lokal aktion. Men lokala insatser för att åsidosätta välmotiverad statlig och federal policy kan också få negativa följder, trots att det finns ett starkt lokalt stöd. Uppgifterna är från en artikel, skriven av Kathi Jaworski, på webbplatsen för forumet The Nonprofit Quarterly och finns på http://www.nonprofitquarterly.org/index.php?option=com_content&view=article&id=11391:food-the-new-local-sovereignty-frontier&catid=155:nonprofit-newswire&Itemid=986 .

STARKA PRIMÄRKOMMUNER GRUNDEN FÖR KOMMUNSTRUKTUREN I FRAMTIDEN – KOMMUNFÖRBUNDET

Finlands Kommunförbund föreslår att modellen med en stark primärkommun skall utgöra grunden för kommunstrukturen i framtiden. Helsingfors med omgivning, stadsregionerna och övriga områden behöver modeller för en stark primärkommun som skiljer sig något från varandra, vilket innebär att antalet kommuner och olika slags samarbetsarrangemang skulle sjunka avsevärt. Kommunförbundets styrelse utstakade 20.4 målet att så många kommuner som möjligt skall vara en stark primärkommun år 2017, alltså en kommun som kan tillhandahålla välfärdstjänster och skapa förutsättningar för en livskraftigare kommun och demokrati. Den centrala utgångspunkten är emellertid att de regionala skillnaderna erkänns. Stadsregionerna utgår från en stark primärkommun byggande på en funktionell helhet: en kommun skall bestå av ett pendlingsområde, eller någon annan helhet som har ekonomiska

förutsättningar och på personella resurser grundade förutsättningar, att ansvara för ordnandet och finansieringen av servicen. Om det inte finns förutsättningar för en stark primärkommun kunde kommunerna bilda en distriktskommun, vilken skulle vara samarbetsorgan för kommunerna och sköta flera uppgifter med samma organisation utifrån ett tillräckligt befolkningsunderlag, till och med över landskapsgränserna. Distriktskommunen skulle ha en fullmäktigeförsamling som väljs av kommunernas fullmäktige och kunna ta över ansvaret för att ordna åtminstone social-, hälso- och sjukvården, samt utbildningen på andra stadiet. Kommunförbundet vill även bana väg för en fungerande kommundelsförvaltning i de kommuner som vill införa den. I samband med att kommunstrukturen reformeras, skall planeringen ordnas så att de språkliga rättigheterna tryggas. Kommunförbundet påskyndar tillsättandet av en parlamentarisk kommunallagskommitté, vars mest brådskande uppgift blir att dra upp riktlinjer för kommunstrukturen, vilket behövs som underlag för revideringen av kommunallagen och olika förvaltningsområden. Den nya kommunallagen med nya modeller för kommunstrukturen bör ha trätt i kraft då följande fullmäktigeperiod inleds år 2017. Den nyvalda riksdagen fattar besluten. *Uppgifterna är från ett av Kommunförbundets pressmeddelanden (från 20.4) som kan läsas under webbadressen <http://www.kommunerna.net/sv/kommunforbundet/media/pressmeddelanden/2011/04/Sidor/starka-primarkommuner-ar-grunden-for-kommunstrukturen.aspx>. Se även pressmeddelandet från (27.4) Kommunförbundet om den rapport som lämnats till minister Paula Risikko på <http://www.kommunerna.net/sv/kommunforbundet/media/pressmeddelanden/2011/04/Sidor/kommunerna-bor-ansvara-for-social--och-halsovarden.aspx> och Vasabladetets ledare (från 27.4), skriven av Kenneth Myntti, som finns på tidningens nätupplaga under adressen <http://www.vasabladet.fi/Story/?linkID=152182>.*

DAGS FÖR DEBATT OM SAMHÄLLSOMVANDLINGEN?

Valutgången i Finland får en att tänka på två viktiga svenska böcker under år 2010 som pekat på en liknande samhällsomvandling i Sverige, Kristina Mattssons *Landet utanför – Ett reportage om Sverige bortom storstaden* och Per Wirthéns *Där jag kommer från – Kriget mot förorten*. Wirthén skrev att förorten är den enda plats där han känt sig hemma, men att han fått lära sig att hans hembygd inte räknas. Han kommer från en plats som inte finns. Mattsson skrev att utflyttningen från landsbygden har pågått i snart 150 år, men sedan mitten av 1990-talet har det som kan visa sig vara en slutgiltig tömning av hela trakter tagit sin början, en gigantisk förändring av samhället utan någon debatt. I Sverige har samhällsomvandlingen börjat debatteras på allvar, medan en motsvarande debatt i Finland sannolikt kommer i gång på allvar först nu. De potentiella missnöjesväljarna, från urbana betongförorterna och den djupa landsbygden, blev politiska proteströster. Folket som inte räknas, har fått politisk makt. Det finländska samhället står nu inför en vattendelare, där en marknadsekonomi med mänskligt ansikte och nordisk välfärd är att föredra. Bollen ligger nu hos Samlingspartiets Jyrki Katainen, som gör klokt i att notera den protest som riksdagsvalet utgjorde, en politik som ökat samhällsklyftorna och därmed samhällsoron. Minska fattigdomen, klyftorna och marginaliseringen, så minskar även xenofobi och språkförbistring! Under de senaste åren har väljarna sett vardagens välfärdsstrukturer monteras ner och politiska skandaler följa på varandra i ansvarsbärande partier, så valresultatet var ingen slump. Hur går Finland vidare och hur mildras det politiska missnöjet? *Uppgifterna är från ledaren, skriven av Peter Ehrström, i Vasabladet (26.4). Hela texten kan läsas på tidningens nätupplaga under adressen <http://www.vasabladet.fi/Story/?linkID=151853>.*

”BEFRÄMJARE AV DIREKT DEMOKRATI I FINLAND HAR ETT STORT ANSVAR” – PROFESSOR HANNU KATAJAMÄKI

Man har börjat diskutera deliberativ demokrati, vilket betyder olika slags medborgarråd som förser exempelvis fullmäktigeledamöter med idéer. Men tillsvidare har man emellertid inte tänkt över hur medborgarnas budskap skall förmedlas till beslutsfattarna, så att det på allvar tas hänsyn till det i den representativa demokratins förvaltnings- och förberedningsprocesser. En del kommuner har även tillsatt ungdomsfullmäktige, samt organ för kommundelar. På landsbygden finns det byaparlament och några kommuner har också råd för invandrare, handikappade och pensionärer. Alla dessa arenor har liten behörighet. Praktiskt begränsar sig den direkta demokratin till rättigheten att ge uttalanden och framlägga önskemål. Den representativa demokratin har svårt att absorbera medborgarrådets eller kommundelsorganens uttalanden och initiativ, eftersom dessa placebodemokratiska organ inte har någon officiell status i kommunalförvaltningen. Därför är det lätt att ignorera direkt feedback från medborgarna, och medlemmarna i placeboorganen blir frustrerade, när de märker att löftena om påverkningsmöjligheter visar sig vara utan täckning. Befrämjare av direkt demokrati i vårt land har ett stort ansvar. I stället för att implementera modeller från utlandet, vilka inte fungerar bra i Finland, bör man utveckla modeller som på riktigt samverkar med vår representativa demokrati. *”Den första utgångspunkten är att det är omöjligt att bygga omkörningsfiler för att passera den representativa demokratin. Den andra utgångspunkten är att den representativa demokratin är stark också i framtiden, men att det är önskvärt att direkt demokrati har en större roll än den har i dag. När man förbereder den nya kommunallagen under den ingående riksdagsperioden, är det nödvändigt att definiera principer för direkt demokrati i kommunerna. Ett alternativ är att slå fast möjligheten att ordna förpliktande kommunala folkomröstningar och att skapa starkare regler för när demokrati.”* På kort sikt behövs projekt som övar upp framför allt unga människors förmåga att se den representativa demokratins möjligheter, t.ex. i kommunerna kan man påverka bäst om man är inne i ”systemet”. Det är inte i vårt lands intresse att man inbillar medborgarna att placeboorgan, som inte har en anknytning till representativ demokrati, kan påverka beslutsfattandet på riktigt och att representativ demokrati ”suger”, för då får man en generation som inte tror på vare sig direkt eller representativ demokrati. *Uppgifterna är hämtade ur en artikel i Vasabladet (29.4), vilken skrivits av professorn i regionalvetenskap vid Vasa universitet, Hannu Katajamäki, som tillika är landsbygdsprofessor. Se även handboken Från opinion till deliberation (2008) som finns på Svenska studiecentralens hemsida som länk under adressen <http://studiecentralen.fi/projekt/handbocker/>.*

SAMARBETSPROJEKT UTVECKLAR NYTT KLASSIFICERINGSSYSTEM FÖR AVLOPPSVATTEN

”Både stugägare och fast bosatta har varit villrådigas om vilka reningssystem de borde satsa på. Stadens tjänstemän har inte heller haft svar på det. Det är orimligt att kräva att någon satsar flera tusen euro på ett reningssystem som kanske inte ens behövs”, säger miljöchefen på Raseborgs stad Gustav Munsterhjelm. Han föreslog ett samarbete med Yrkeshögskolan Novia och dess forskningsinstitut Aronia. Enligt marinbiolog Eva Sandberg-Kilpi, som är lektor på utbildningsprogrammet skogsbruk och miljö vid Novia, kommer de att utveckla ett nytt klassificeringssystem som också skall vara tillämpligt i andra kommuner. Det blir en slags handbok. I Raseborg finns ett femtiotal känsliga grundvattenområden, och allt som kan göras för att havet och skärgården skall börja må bättre, måste göras, menar Munsterhjelm. Genom att kartlägga hela staden och dela in den i tre olika zoner, får de ett verktyg för t.ex. nybyggare. Målet är minskad totalbelastningen på vattendrag och grundvattenområden. Kartläggningen blir även ett bra instrument för beslutsfattare och tjänstemän, vilka skall göra upp byggplaner för staden. Novia bakar in projektet i kurser under de närmaste tre åren, och alla studeranden kommer att vara involverade. *”Det här är ett så viktigt projekt att vi genomför det, oberoende av om vi får pengar eller inte”,* säger Munsterhjelm. Novia och

Raseborgs stad har lämnat in sin projektidé till aktionsgruppen Pomoväst rf för att kunna anställa en projektledare. Aktionsgruppen behandlar ärendet inom kort. Den nya förordningen om avloppsrening på glesbygden fick tilläggstid till år 2016. *Uppgifterna är från en artikel (från 23.4), skriven av Tua Ranninen, i Hufvudstadsbladet.*

LÄS ÄVEN DETTA

Har Peter Backas landsbygdsvision någon chans? – tidningen Världen idag har intervjuat
Tidningen Världen idag har intervjuat landsbygdsutvecklaren på Svensk Byaservice/Svenska studiecentralen Peter Backa angående landsbygdspolitiken i Finland och dess jämförelse med den svenska landsbygdspolitiken. Backa, som ser många likheter mellan den svenska och finländska landsbygdspolitiken, nämner en skillnad, nämligen att landsbygden är starkare i Finland. Fler människor bor här, vilket ger den finländska landsbygdspolitiken större tyngd. Tidningen frågar i sin nio frågor långa intervju till sist om Backas landsbygdsvision – när demokrati och småskalighet – har någon chans, på vilket Backa svarar att det tror han nog, fast hinder finns. Kommunerna har svårt att släppa tanken att de står för det lokala, servicen och demokratin, vilket är en av landsbygdspolitikens motsättningar. Men Backa tror ändå att situationen mognar, om inte annat så därför att staten saknar resurser, som tvingar fram en aktivare, mer involverad landsbygd. *Uppgifterna är från en intervju i tidningen Världen idag (15.4) gjord av Carl Johan Ljungberg.*

Nytt informationsblad från Levón-institutet

Det ser ut som om vårt samhälle skulle idealisera stordriftsfördelar, och det ser ut som om man har lyckats ”hjärntvätta” människorna så bra, att man inte ens överväger alternativ för ett liv och företagande i storstaden och i tillväxtcentran. Om vi tänker oss att det inte ändå skulle lyckas, är det då så att bara de stora klarar sig och är effektiva? Men huru strävar då t.ex. Finlands minsta stad Kaskö uthålligt framåt med blicken mot framtiden. Nog kan en liten också klara sig. Faktum är att storstäderna och tillväxtcentran behöver en levande landsbygd. Från landsbygden får de maten, skogens gåvor, lugnet, samt upplevelser och kultur som motvikt till ”cityshoppandet och den snabba kulturen”. Bland annat det här skriver projektledaren i Kristinestad Kristiina Strandman, under rubriken Landsbygdsfunderingar, i årets första nummer av informationsbladet (1/2011) från Vasa universitets Levón-institut. Andra rubriker är bl.a. Inflytande via utbildning och kreativitet via samarbete, I Laihela småsnålar man med energi, Hur fungerar en bra el-marknad?, Omvälvning i ledarskap skakar om arbetskulturen och Bensinstationernas stora betydelse för landsbygden. *På Vasa universitets hemsida kan informationsbladet (på finska) läsas i sin helhet via länk under adressen <http://www.uvasa.fi/levon/julkaisut/lehti/>.*

Kanadensiskt perspektiv på världsarv och turism ges som öppen föreläsning på ÅA i Vasa

I samband med att landsbygdsprofessuren vid Åbo Akademi gästas av professor Wanda E George från Mount Saint Vincent University & World Heritage Tourism Research Network Canada ges en öppen föreläsning 3.5 kl. 14 i auditorium Bruhn på Åbo Akademi (ÅA) i Vasa. Rubriken för Georges föreläsning är *World Heritage and Tourism – A Canadian Perspective* (<http://www.vasa.abo.fi/rurban/guests/wanda.pdf>). Mer info om George finns under adressen http://www.msvu.ca/en/home/programsdepartments/professionalstudies/tourismhospitality/facultyprofiles/Wanda_George/default.aspx.

Nya avloppsvattenförordningen behandlas på diskussionstillfälle i Jakobstad

Hur påverkar den omdiskuterade nya avloppsvattenförordningen ditt avlopp? Det här kan man diskutera med sakkunniga i Jakobstads gymnasium 3.5 kl. 18. Även företag i branschen medverkar i diskussionen av avloppsvatten på glesbygden. Ingen förhandsanmälan behövs till

det tvåspråkiga tillfället. Arrangörer är Österbottens vatten och miljö rf, arbetarinstituten i Jakobstad, samt Jakobstad, Nykarleby, Larsmo kommun, Pedersöre kommun och Kronoby kommun. *Uppgifterna är från onsdagens upplaga (27.4) av Österbottens Tidning.*

Lokalekonomidagarna med fokus på finansiering under konferensen i Sätra Brunn

Idéerna och entreprenörerna har vi, men hur fixa finansieringen? Årets Lokalekonomidagar fokuserar på att hitta svaret på den här frågan. Vi får möta föreningar, företag, banker och kommuner som på kreativa sätt vänt trenden och fått ihop kapital till lokal och hållbar utveckling. Förutom föreläsningar och panelsamtal har man ett tjugotal spännande seminarier och workshops att välja bland. Lokalekonomidagarna är en mötesplats för alla som på något sätt arbetar för en levande lokal ekonomi. Konferensen med temat *Kapital till lokal och hållbar utveckling* äger rum i Sätra Brunn i Sala kommun, Sverige 15-16.6. Bland arrangörerna, tretton stycken, ingår Riksorganisationen Hela Sverige ska leva. *För program och anmälan (görs senast 22.5) se Lokalekonomidagarnas hemsida under adressen <http://lokalekonomi.helasverige.se/>.*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska Temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net . Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@studiecentralen.fi . Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
--